

בש"פ 5055/14 - יוסף חיים בן דוד נגד מדינת ישראל, משטרת ישראל, נציגי התקשורת

בית המשפט העליון

בש"פ 5055/14

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

המערער: יוסף חיים בן דוד

נ ג ד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. משטרת ישראל
3. נציגי התקשורת

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
(הנשיא ד' חשין) מיום 17.7.2014 במ"ת
34614-07-14

תאריך הישיבה: כ"ב בתמוז התשע"ד (20.7.2014)

בשם המערער: עו"ד נפתלי ורצברגר

בשם המשיבים: עו"ד אורי קורב

פסק דין

א. ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 17.7.14 בתיק מ"ת 34614-07-14 (הנשיא ד' חשין), בגדרה נדחתה בקשת המערער לחיסוי זהותו.

עמוד 1

ב. ביום 17.7.14 הוגש כתב אישום כנגד המערער ושני קטינים, במסגרתו יוחסו להם עבירות שעניינן חטיפתו ורציחתו של הקטין מוחמד אבו חדיר ע"ה. עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרים עד תום ההליכים המשפטיים בתיק. בדיון שהתקיים בפני בית המשפט קמא ביום 17.7.14 ביקש בא כוח המערער, כי בית המשפט יורה על חיסוי שם המערער וכל פרט מזהה אחר, וזאת נוכח החשש לנקמת דם ולחשיפת בני משפחה בלתי מעורבים בפרשה לסכנה ממשית. לבקשה זו התנגד בא-כוח המדינה, בציינו כי למשטרת ישראל אין כל מידע על סכנה מעין זו. הנשיא המלומד בבית המשפט המחוזי הורה, נוכח עקרון פומביות הדיון וזכות הציבור לדעת, על פרסום זהות המערער.

ג. הוגש (בו ביום - 17.7.2014) ערעור לבית משפט זה, בו נטען כי משפחת המערער מאוימת והמשטרה מודעת לכך ופתחה תיק תדרוך; עוד נטען כי הושלך בקבוק תבערה לעבר בית אחותו של המערער. נאמר גם, כי החשיפה עלולה להשליך על הקטינים הנאשמים בתיק.

ד. ניתן על אתר צו עיכוב ביצוע עד להכרעה בערעור. הערעור עמד להישמע ביום 18.7.2014, ושמיעתו נדחתה להיום נוכח גיוסו של עו"ד קידר המייצג את המערער.

הדיון

ה. בדיון היום טען עו"ד ורצברגר (שקיבל עליו את ייצוג המערער בהיעדר עו"ד קידר), כי היה מקום לבדוק לעומק את טענת המערער לגבי החשש לבני משפחתו, וזאת עם כל הקושי באי-פרסום בשל בולטות התיק. שנית, גילוי השם חושף בהכרח את פרטי הקטינים המואשמים בתיק, ועל כן האיזון מחייב חיסוי שמו של המערער. אפשרות נוספת שהציע היא דחיית הפרסום בחודש-חודשיים עד חלוף התקופה הראשונה מפרסום כתב האישום, כדי למנוע סכנת חיים.

ו. מנגד הצהיר בא כוח המדינה עו"ד קורב, כי בדק קונקרטי עם המשטרה וגורמי הביטחון ואין מידע המאשש טענת איומים או השלכת בקבוק תבערה; אדרבה, המשטרה החליטה לתת למשפחה עצות להתנהגות מונעת ונאמר להם מפורשות כי אינם מאוימים. לנושא בקבוק התבערה אין, כך נאמר, כל סימוכין. מעבר לכך, נטען, ישנם סיכונים שהחברה נוטלת עליה, והמדובר בתיק שיש בו עניין ציבורי רב; למשפחת המנוח אין אמון במערכת, ואי הפרסום יעצים זאת. לשאלתי השיב עו"ד קורב כי במקרה של איום הכתובת המשטריתית לתלונות היא היחידה החוקרת - ימ"ר ירושלים - וכן כל תחנת משטרה באיזור המגורים.

הכרעה

ז. סעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה קובע את העיקרון לפיו "בית משפט ידון בפומבי, זולת אם נקבע אחרת בחוק או אם בית המשפט הורה אחרת לפי חוק". סעיף 68 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, ממשיך וקובע (68א) "בית משפט ידון בפומבי". סייגים לפומביות הדיון (לעבר סגירת הדלתיים) מצויים בהמשך סעיף 68; אך סעיף

70(ד) נשוא ענייננו קובע גם אפשרות לאיסור פרסום מקום שהדיון עצמו היה בדלתיים פתוחות. עניינו הרואות, כי לפנינו עיקרון חוקתי של שקיפות - העיקרון הוא הבסיס, והחריגים באים לפתור צרכי חיסוי קונקרטיים.

ח. הנה לשונו של סעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט בחלק הרלבנטי:

"בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון..."

ט. בתי המשפט עסקו רבות במשאלות נאשמים לחיסוי שמם; לגבי חשודים קבע המחוקק הוראות מיוחדות בסעיפי המשך לסעיף 70(ד), ובין היתר נדרש המחוקק בסעיף 70(1)(2)(א) לחריג לאיסור פרסום של שמם של חשודים בשל "העניין הציבורי" שבפרסום; וראו באשר לעניין הציבורי דברי השופט (כתארו אז) מ' חשין בבש"פ 5759/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל (2004), פסקאות 14-16, לרבות (פסקה 15) "עניין ציבורי מיוחד ... בשל מהות המעשים שהחשוד נחשד בהם".

י. אנו ענייננו בנאשם. השופטת ארבל נדרשה לטענת הפגיעה במשפחה בכגון דא בבש"פ 2484/05 פרי נ' מדינת ישראל (2005), שם נטען באשר לנזק למשפחת העורר שהואשם בעבירות מין; הטענה כנגד הפרסום נדחתה, ונאמר כי אף אם צפויה פגיעה לנאשם ולמשפחה הקרובה, אין שיקול זה גובר.

יא. נושא דומה - קרוב יותר לענייננו - נדון בע"פ 2137/14 הוצאת עיתון הארץ נ' מדינת ישראל וחנקישייב (10.4.14) שם נטענה סכנה לחיי המשיב 2 שהיה עד המדינה בפרשת הרצח במועדון הבר-נוער, והואשם בבידוי ראיות, בשיבוש מהלכי משפט ועוד. נקבע כי קיים עניין ציבורי מוגבר בפרסום, ומנגד לא נמצא בחומר מודיעיני ביסוס קונקרטי לטענת הסכנה המוגברת הנשקפת לו, ונאמר (פסקה 12) מפי השופט שהם "במידה שיתקבל בעתיד מידע מבוסס, עדכני ואמין, לגבי פגיעה אפשרית בנאשם, חזקה על הגורמים המתאימים, בשב"ס ובמשטרת ישראל, כי יעשו את כל הדרוש, על מנת למנוע כל חשש לפגיעה בשלומם ובבטחונם"; וראו גם רע"א 7788/06 יפת נ' ידיעות אחרונות (2012).

יב. עניינו הרואות, כי בכפוף לסייגים שבדין, לעקרון הפומביות מעמד מרכזי, ולא כל שכן מקום שהעניין הציבורי רב ביותר, בשל אופי המעשים בהם עסקינן. בנידון דידן אין חולק, גם לא הסניגור המלומד, על העניין הציבורי המיוחד בפרשה טרגית זו, ורוב מלים אך למותר.

יג. נטען למאוימות משפחת המערער; אך גם אם כנטען אין להוציא מכלל אפשרות כי יהיו מי שעלולים לרצות להתנכל למשפחה (המערער עצמו במערער), וגם אם נראה אותה כ"אדם אחר" המופיע בסעיף 70(ד), הנה הצהיר - כאמור - בא כוח המדינה כי אין כל אינדיקציה למאוימות, ושמועות שהועלו לא אוששו לאחר בדיקה. בדיקה זו נערכה אל מול גורמי המשטרה והביטחון הרלבנטיים ספציפית גם לאחר הדיון בבית המשפט קמא, שם עלתה הטענה של בדיקה לא מספקת. בנסיבות אלה, איני רואה מקום להיעתר לערעור. שקלתי, אך לא ראיתי טעם מבורר לדחיית הפרסום שהציע הסניגור.

יד. אשר לטענה כי חשיפת שם המערער תחשוף את הקטינים שעל פרטיהם חל איסור סטוטורי, התשובה לכך היא כי גם אם חלקית יש טעם בטענה, והיא מעוררת שאלה נכבדה וידועה של כלילת בגירים וקטינים יחדיו בכתב אישום אחד (לכך נדרשה בשעתו ועדת השופטת רוטלוי)- הנה בנסיבות דנא, ובהינתן המצב המשפטי, אין בשיקול זה כדי למנוע פרסום שם הבגיר.

טו. ואולם מוצא אני לנכון - כפי שגם עלה בדיון - לציין ולהטעים, כי על המשטרה וגורמי הביטחון להיות ערים למידע לגבי איום כזה או אחר על משפחת המערער, ככל שחלילה יהא, באופן שיצמצם את החשש ככל הניתן, וזאת בנוסף לתדרוך שניתן ויינתן להם באשר להתנהגות. ימ"ר ירושלים וכמובן כל תחנה במקומות מגורי המשפחה הן "נקודות הקשר" שאליהן על המשפחה לפנות לפי הצורך, וחזקה על המשטרה וגורמי הביטחון שיעשו ככל האפשר למניעת פגיעה בחפים מפשע, ככל שיהא איום כזה.

טז. בנתון לאמור איני נעתר איפוא לערעור. הפרסום מעת החלטה זו.

ניתן היום, כ"ב בתמוז התשע"ד (20.7.2014).

שׁוֹפֵט